

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISY LAJOS.

Társzerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13. sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedezmény. ::

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A nők választójoga.

Nyitra, aug. 25.

Szemere Miklós röpirata: „Általános választójog — nők nélkül” újra a közéleti megbeszélés medrébe terelte a nők választójogának kérdését.

A hírlapokban és a politikai közélet egyes kiválóságainak nyilatkozataiban az ellentétes vélemények ismét felszínre kerültek és ismét élesen szembehelyezkedtek. A nézetek erről a tárgyról még egy szemernyit sem forrtak ki, a gondolatok és tervek zürzavara ma olyan nagy, mint a minő volt akkor, midőn ez a kérdés először került szőnyegre.

A röpirat szerzője nagy lelkesedéssel tör lándzsát a nők választójoga mellett. Arany tálcán kellene — úgy mond — oda nyujtani a nőknek a választói jogot, mert velők az erkölcsi élet legértékesebb erői vonulnának be a törvényhozás csarnokába, azok a mérhetetlen becsü tényezők, melyek a politikai élet megnemesítésének és az ideálok tisztelésének célját szolgálnák a legteljesebb odaadással.

Gondolatnak és eszményi tervnek szép és jó az, hogy a választói jog a nőkre is kiterjesztessék, de vajjon a

gyakorlatban megvalósítható-e ez a gondolat, arról legesekélyebb tájékozottsággal sem birunk. A politika a kísérletek tudománya, a mely nem nélkülözheti ugyan az eszméket, az elveket, a tudományos gondolkodás és következtetés eredményeit, de alkotásait mégis csak a tapasztalatra kell alapítania.

Történeti tanulságok és erőpróbák kellene a politika tételeinek megállapításához, ismernünk kell mindazon tényezőknél ható erejét, melyekből új intézményeket akarunk alkotni, új szervezeteket létesíteni, új eredményeket elérni. A hol ezeknek a tényezőknél az erejét ki nem próbálták, ott az új intézmények életre valósága mindig kétes, sok esetben pedig az intézmények az életrevalóság minden feltétele nélkül születnek meg.

Példaképpen hivatkozhatunk a kúriai bíraskodásról szóló javaslatra. Gondolatnak, tervnek nagyon szép volt, hogy a legfontosabb állampolgári jog gyakorlása felett a független és legfelsőbb fokú bíróság ítéljen. De nem vetett a törvényhozás számot azzal a körülménnyel, hogy ez a bíróság ügyis túlon-túl van megterhelve az igazságszolgáltatás ügyeivel,

nem mérlegelte azt, vajjon az a bíró, a kit hivatása elvon a politikai közéletben való tevékeny részvételtől, a ki nincs hozzászokva ahhoz, hogy a való élet tényeivel töltse ki az írott törvény hézagait, képes lesz-e eltekinteni olyan aprólékos és hosszadalmas bizonyítási eljárástól, a mely alatt elhomályosul a tényállás tisztasága és hajlandó lesz-e, a jogi bizonyosságot szülő tényeknek alakilag ki nem merített, de egyébként a kérdést tisztázó sorozatát teljes erejű bizonyítékoknak elfogadni?

Egy intézményt alkotott meg a törvényhozás, a melynek összetevő erőiről tiszta képe nem volt. Ez az oka annak, hogy a kúriai bíraskodás alig 10 évi fennállás után esődöt mondott s ma már a bírák maguk, de a törvényhozás is a választások feletti bíraskodással egy más fórumot óhajtának megbizni.

Nálunk a nők a politikában eddigelé semmikép sem vettek részt. Nem is hisszük, hogy akadna a nők között egy számot tevő réteg, a melynek határozott politikai meggyőződése volna akár közjogi, akár szociális, vagy nemzetgazdasági szempontból. És ez természetes is, a mivel az ember nem

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Az alpesek világából.

Irta: Adieu.

III.

A Rigi. — Nem vesztette el vonzóerejét. — Sziget az alpesek tengerében. — A fogaskerekű vasút. — Kilátástalan idő. — A légköri viszonyok szeszélye. — Panoráma Rigi-Staffel és Rigi-Kulm között. — Csodás színképek világa.

Nem ujság, de elévülhetetlen szépség a híres Rigi panorámája.

Meghaladja az egy száz évet az az idő, amikor a Rigit észrevették és mint utólérhetetlen kilátási pontot, a svajci hegyitűrák központjává tették. Azóta bámulatos technikai alkotások létesültek, hegyi pályák, melyek merészebbek, mint a Rigi fogaskerekű vasútja; gyalogösvények égnél meredező, komor sziklák között, szédítően magas kőpárkányokon, hó- és jégmezők veszedelmes sivatagjain. Az emberi lélek ujságingerét, kíváncsiságát a modern turisztika minden eszközével felgerjesztették, de mindez a Rigi vonzóerejéből egy szemernyit sem vett el.

Sőt most, miután a turistavilág Svajc

hegyóriásait mind bejárta s a fellegek közé burkolózva, a 3—4000 méteres csúcsokat hihetetlen merészséggel versenyre hívta fel az alacsony földi rög lenézésében, a szerény 1800 méteres Rigi még kedveltebb, vonzóbb, mint azelőtt, amikor még a havasok ormai fel nem kutatott, ismeretlen tájak voltak.

A régi angol udvari ünnepélyeken a legelőkelőbb hölgyek és urak zárt társaságot alkottak, mely egészen egyedül állott a fény és pompa ragyogó tengerében. Ezt a társaságot az ünnepély szigetjének nevezték el. Boldog volt, aki bejuthatott erre a szigetre, mert ami elbűvölően szép és káprázatos volt, ami a szemnek és a finom izlésnek felülmulhatatlan gyönyörűséget nyújtott, azt csak ezen a szigeten lehetett feltalálni.

Egy ilyen sziget az alpesek mérhetetlen láncolatának tengerében, a Rigi. Nem ellentétes fogalmakat kapcsolunk össze, midőn a hegyormok tengeréről beszélünk. Tenger minden, ami nagyon sok, ami nagyon nagy. De mi nemesak a megszámlálhatatlan sokaságú hegyesűcs szempontjából beszélünk itt tengeréről, hanem a szemhatár képének nézőpontjából is.

A Rigi magánosan álló hegy. Nem kap-

csolódik össze más hegyekkel. Valósággal olyan, mint egy sziget, melyet minden oldalról az oceán hullámai ölelnek körül. Azért nyujt szabad kilátást, a nálánál magasabb és a nálánál alacsonyabb hegyekre.

Óriási tövét három tó övezi: a vierwaldstätti, zugi és lowerzi. Ezekből emelkedik ki széles hátával, mint egy vulkán, melyet az izzó láva feszítő ereje felhányt a magasba, míg régi ágyának helyén hőmpolygó árnak a vize gyülemlett össze. Északi oldala meredeken száll le a zugi tóba, délnyugati oldalán pedig terraszokban leereszkedő mezők és erdők terülnek el. Itt építették meg a fogaskerekű vasut vonalát és itt állanak a nagy szállók is: a Rigi Klösterli, Rigi-Staffel és a Rigikulm.

A fogaskerekű két oldalról indul ki a hegyesűcsra, a Rigikulmra, Vitznauból és Arth-Goldauból. Nehéz volna megmondani, hogy melyik út nyujt több és szebb látni valót, de bizonyos, hogy az arth-goldau irány kedvező időben felejthetetlen gyönyörűségeket tár a szem elé.

Felülünk Arth-Goldaunak Rigi-állomásán az öt-hat kocsiból álló vonatra és csodálkozva látjuk, hogy a kocsik félig se teltek meg. Az idő boros és esős. A völgyekbe sűrű köd eresz-

foglalkozik, azt nem is alakítja ki lelkében eszmévé és meggyőződéssé, de ahhoz rendszerini nem is szokott érteni.

Fogalmunk sem lehet ennél fogva arról, hogy a nők választói joga, minő hatást gyakorolna politikai közéletünkre, megszilárdítaná-e nemzeti létünk alapjait, védőbástyája volna-e az erkölcsnek, a kultúrának, az eszményi céloknak, a vagy talán csak törékeny játékszer volna a politikások kezében olyan politikának a folytatására, olyan célok elérésére, melyek a női lélek nemességétől távol állanak ugyan, de a melyeknek a nő az ő veleszületett gyöngédségénél fogva ellenállani nem képes.

Van számos példa arra, hogy a hol a nők a politikában részt vettek, ott, valahányszor destruktív irányzat kerekedett felül, a nők ezzel az árral úsztak és nem volt erejük hozzá, hogy azt megakadályozzák.

Ha az életviszonyok úgy fejlődnének, a mi nem valószínű, hogy célszerű és szükséges lenne a nők előtt megnyitni az összes pályákat és ők ezeken a pályákon nem csak szórványosan, hanem számot tevő tömegekben élénének, akkor már lehetne tájékozódni aziránt, hogy mit várhatunk a nőktől a politikában és akkor megérkeznek az ideje annak, hogy őket a politikai jogok teljességében részesítsük.

Addig azonban szűkebb keretű intézkedések is megfelelhetnének a célnak. Ha egyszer igaz az, hogy a törvényhozás összetevő elemeinek a társadalmi sokoldalúság jellegével kell birniok és minél nagyobb ez a sokoldalúság, annál jobban felelhet meg a törvényhozás az ő rendeltetésének, akkor már most is érdemes lenne megnyitni az utat a törvény-

hozás esarnokába legalább azoknak a nőknek, a kik a tudományos és társadalmi közélettel szervezettebb összeköttetésben állanak.

Ilyeneknek lehetne tekinteni a nőorvosokat és a felsőbb tanintézetekre képesített tanárnőket. Ezek előkészíthetnék az utat a női választójog szélesebb kiterjesztésének.

A F. M. K. E. ovodái. Hirt adtunk arról, hogy a F. M. K. E. vezetősége hat egyesületi óvodának az átadása iránt tárgyal a közoktatásiügyi kormánylyal.

A F. M. K. E. azt kívánja, hogy az átadandó óvodák egyesületi jellege továbbra is fentartassék, vagyis, hogy ezeket az óvodákat az állam tartsa fenn, de azok ezentúl is az egyesület felügyelete és rendelkezése alatt maradjanak. Ezt a feltételt a vallás- és közoktatásiügyi miniszter nem hajlandó elfogadni.

Értjük és helyeseljük a miniszter álláspontját. Törvényeink szerint felügyeleti és rendelkezési jogok a tanintézetek felett, a hatósági közegeken kívül esakis az iskolafentartóknak van. A ki lemond a fentartás jogáról, annak a rendelkezési jogról is, más szóval az iskola jellegéről is le kell mondania.

Valószínűleg ez lesz a vége a jelen esetben is a miniszterrel folytatott tárgyalásoknak, mert a F. M. K. E. szabadulni akar az óvodáktól s azért eláll a fentebb említett kikötéstől és óvodáit minden jogfentartás nélkül adja át az államnak.

Az óvodák jövője szempontjából ezt az átadást nem tartjuk hátrányosnak, de egy kulturregylet hatáskörének és szellemi fölényének tekintetéből sehogy sem tudunk megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy valamely kulturregylet, a mely azt hirdeti magáról, hogy évről-évre erősödik, fejlődik, tekintélyben és működésének kihatásában gyarapszik, kitegye, hogy ne mondjuk kivesse kebeléből a legfontosabb kulturintézményt, az iskolát, vagy annak előkészítő intézményét az óvodát.

A legnagyobb kulturregyletek tulajdonképpen az egyház és az állam. És ezek az ő kultur tevékenységöknek legfontosabb részét az iskolába és az óvodába fektetik be. Ezekért nap-nap után nagy áldozatokat hoznak, mert meg vannak győződve róla, hogy a kulturélet számára a legszilárdabb alapokat csak az okta-

után, kedvező szél kapta meg kifeszített vitorlájok szárnyait.

Nyílt hegyoldalon megy a vonat, mélységekbe letekintő szintájon. A mélységekben tavak esillognak, a lowerzi és zugi tó vizei. Majd sziklafalak közé fúrja be magát a vonat és befut az első állomásra Rigi-Klösterlibe, ahol épp úgy mint a rendes vasúti vonalak állomásain, várakozó, fel- és leszálló utasokat látunk.

Az 5-8 km. utat Arth-Goldauból 52 perc alatt teszi meg a villamos erőre berendezett vonat. Ebből is látszik, hogy minő erőfeszítésre van szüksége a kis motórnak, hogy azt a néhány és nem is nagyon megterhelt kocsi a 20%-os emelkedést igénylő pályán feltolhassa.

Minden kanyarulatnál szemünk elé bukkan a esücs, a Riki-Kulm, ahova 1/4 óra alatt érünk fel. Bár már csak ott volnánk, hogy körülhordozhatnánk szemünket a berni alpesek láncolatának örökös hóval fedett esücsain!

Igy türelmetlenkedik az ember az erősen zakatoló és lassan cammogó vonaton. Pedig mily jó, hogy az a kis gép nem bír nagyobb erőt kifejtteni! Mert ime, egy hirtelen támadt szél, melyet valamelyik oromról indított útnak egy-egy hevesebb légroham, az oszló-foszló

tási intézetekben lehet lerakni. Az egyház főleg vallás-erkölcsi szempontból, az állam az általános művelődés érdekében tartja a kultúra veteményes kertjének az iskolát.

Ennek a példának a nyomán kell indulniok azoknak a kisebb társadalmi szervezeteknek is, melyek a különféle kulturregyletek neve alatt keletkeznek és a közművelődés előmozdítását vallják léteéljoknak. Támogatniok kell ezeknek a szervezeteknek úgy az egyházat, mint az államot az iskolaügy fejlesztésében. Ezt sokféleképen tehetik.

A kulturregyletek iskolát, óvodát állítanak ott, a hol még nincs iskola és óvoda; anyagilag és szellemileg támogatják a nehézségekkel küzdő iskolát, elősegítik annak törvénytiszteletű fejlesztését; felkarolják a mostoha viszonyok között élő tanítói személyzetet és a mostoha viszonyokkal küzködő tanulóifjúságot is, hogy kiküszöbölhessék azokat a bajokat, a melyek a tanítói személyzet nehéz anyagi helyzetéből és a nép nagy szegénységéből származnak s az iskolai előmenetelt sokszor a leghátrányosabban befolyásolják.

Egyszóval, ha a kulturregyletek valóban tényezőik akarnak lenni a magyar közművelődés nagy és nemes ügyének előmozdításában, akkor élniök-halniok kell az iskoláért és az iskola körül kell összpontosítaniok tevékenységök egész erejét.

A mely kulturregylet lemond oktatási intézeteknek, iskoláknak és óvodáknak áldozatos gondozásáról, az lemond saját léteéljának megvalósulásáról, lemond működésének legalaposabb és legszebb reményeiről és soha sem jut abba a helyzetbe, hogy a magyar közművelődés szolgálatában számot tevő tényező legyen.

Ügynöktörvény-iparvédelem.

A kereskedelmi miniszter törvénytervezet küldött a kereskedelmi és iparkamarának, amely a vándoripar és ezzel kapcsolatban az ügynöki működés szabályozására vonatkozik. A törvénytervezet lényege, hogy magánfelekkel csak azok az ügynökök köthetnek üzleteket, akik erre engedélyt kapnak, az engedély pedig esakis magyarországi ezégek ügynökeinek adatik meg, amelyeknek Magyarországon fiókjuk, vagy legalább képviselőjük van.

A vásárló közönséget legjobban érdeklő része a tervezetnek az, amely arról intézkedik, hogy részletre vett árunál a részletfizetés pontos teljesítésének elmulasztásánál nem lesz

ködrongyokat elhajtja a távoli légkör tájaira, a déli égen tiszta kékségnek kárpitja ragyog, fényes párák úszkálnak a lében s ezüst szalakat szönek be a távolság szegélyébe.

Nem valamely verőfényvel borított tájnak a képe ez, nem a délvidékek tengerpartja feltett ragyogó napnak sugárzása, mely káprázatosá varázsol mindent, amit eláraszt, hegyet, tengert, homokot és fűszálat, embereket és városokat. Itt meg van tompítva a nap lángnyelveinek éle, a sugárzó fényzőn egy részét elnyeli a háttért alkotó szász és szász bére feltoladók árnya.

Ha ormon állunk nyári zivatar idején s környezetünket rideg szürkeségbe burkolta a zuhogó zápor, míg távol tőlünk a félig beárnyalt nap ontja szét halvány sugarait s világos sárga színekkel vonja be a zápor körén kívül eső tájat, akkor körülbelül megtaláltuk azokat a színárnyalatokat, melyek itt most kacér játékokat üznek leszegezett szemünkkel.

Szentül hisszük, hogy alattunk egy hullámzó oceánnak mérhetetlen síkja terül el. Lombtól viruló, sziklák terhe alatt görnyedő hegyek nőttek ki az oceánból, melynek hőmpölygő árja, majd elborítja, majd szabaddá teszi az ormokat és a hegyek tömegét. A

kedett le, mely előbb a esücsok derekát, azután fejét burkolja be szálló, lebegő palástjával. Közbe-közbe a szemergő esücsnek néhány eseppe permetezi meg a dús növény, de későn érő füvet, melyet július második felében kaszálnak a kertek és hegyi rétek birtokosai.

Ilyen kilátástalan időben kinek volna kedve megkockáztatni egy Rigi-kirándulást! Az úgy is költséges multság, tizenöt frankba kerül csak magán a fogaskerekűn a tour-retour jegy. Ha ehhez hozzávesszük az Arth Goldau felé irányított utazás költségét, a drága élelmezést fent a hegyesúcson, akkor az ember meggondolja, vajjon ilyen bizonytalan időben, amely nem ígér mást, csak ködöt és esőt, megtegye-e a Rigi-re való utat.

De kiszámíthatatlan a légköri viszonyok szeszélye az alpesek magasabb hegyvidékein. Visszariasztó köd és fenyegető esücsből a leggyönyörűbb verőfény sugaras esücs bontakozik ki. Az az érzés, amely az ember kebelét elárasztja abban a percében, amikor egy ilyen kilátástalan kiránduláson a felhőkig nyúló ködcszlopokból az első napsugár csillan elő, leirhatatlan.

A régi tengerészeknek lehetett ilyen öröme-érzésük, ha hosszú, esücsesztő hánykódtatás

az egész összeg azonnal esedékessé, illetve, hogy egy részletnek elmulasztása az egész hátralékos tartozásnak egy összegben való lefizetését nem vonhatja maga után.

Az ügynöki működés rendezése már igazán sürgetően szükséges, mert egyrészt a mai rendszer mellett éppen a magyar ipar az, amely fejlődésben a külföldi erőszakolt és sokszor nem a legtisztesebb verseny folytán szenved, másrészt pedig az ügynöki kar reputációja is megkívánja, hogy a működésük bizonyos megszabott keretek közé állítsák és ezáltal azok az elemek, amelyek az eddigi szabadsággal visszaéltek, kiküszöböltsenek.

A miniszter intenciója, amely a törvénytervezetből kiviláglik minden tekintetben helyes. Meg kell védenünk fejlődő hazai iparunkat, elsősorban pedig az osztrák iparnak nálunk tapasztalható túltengését kell visszaszorítanunk. A többi külföldel szemben az ipari beözönlés ellen ipari vámokkal vagyunk megvédeni. Ausztria azonban szabadon küldheti hozzánk ipari termékeit, azokat semmiféle vám nem terheli és a fürge osztrák ügynökök azt az előnyt ki is használják a legnagyobb mértékben. Bizonyos mértékig a szabad versenynek is megvan a létjogosultsága, különösen akkor, ha egyenlően erős felek állanak szemben egymással.

Hol van azonban még a magyar ipar az osztráktól? Bizony még annyira messze, hogy ezen a téren a szabad versenyt még nem hagyhatjuk érvényesülni.

Az osztrák ügynökök visszaszorítása a hazai ipar fejlődését fogja maga után vonni, mert természetes, hogy iparunk a szükségletnek megfelelően fog terjeszkedni és végre lassan abba a helyzetbe kerülünk, hogy a hazai iparickek nagyobb fogyasztása folytán kereskedelmi mérlegünk is kedvezőbbé lesz, mert előreláthatólag a szabad levő tervezetnek törvényerőre emelkedésével a külföldi és különösen osztrák iparickek behozatala tetemesen csökkeni fog.

Az adó szempontjából is helyeselhető a tervezet, mert megszünteti azt a lehetetlen állapotot, hogy külföldi cégek az ügynökeik által nálunk elért jövedelmeik után adózatlanok maradnak, míg a hazai iparosnak le kell rónia tetemesen adóját. Ha a külföldi cég fiókot állít nálunk, azt meglehetősen adóztatni és a létesített üzletek alapján megfelelő adó róható ki rájuk. Ma a külföldi ügynök csak aratni jár hozzánk, búsán hasznát lefölozi, de a teher-

viselést fillérrel sem teszi részünkre könnyebbé.

Az ügynökök működése nálunk általában nem mondható kifogástalannak. A miniszter maga is elismeri ezt, amidőn tervezetét a hazai ügynökök működésének szabályozására is kiterjesztette. Áll az különösen a részletfizetés ügynökeire, akik, hogy csak mennél több árut helyezhessenek el szívesen veszik a részletre való fizetést, sőt szívesebben mint a készfizetést, mert az üzlet ezen módja a cégére csak előnyt a vevőre pedig csak hátrányt jelent. Hogy pedig az ügynökök a részletfizetésre eladott áruból származó üzlet alkalmával hányszor és mily mértékben éltek vissza, arról az a mérhetetlen számú pör tudna beszélni, amely ma is folyamatban van különösen a csekélyebb intelligenciájú kisbirtokos osztályhoz tartozók ellen.

A gépügynök, képügynök, butorügynök stb. ma már nem is szívesen látott vendége a falunak. Ezek iránt a falusi lakóság a legnagyobb mértékben bizalmatlan, mert nem egyszer járták meg velük. Az ügynökök mint testület, ez ellen nem is tehettek semmit, mert maguk közül ki nem rekeszthettek senkit, lelkiismeretlen cég pedig mindig akad, amely szívesen szemet huny ügynöke visszaélésén, ha az neki is hasznos hoz. A kereskedelmi miniszter törvénytervezete az ügynökök szempontjából is üdvös, mert alkalmas arra, hogy a szolid alapon működő ügynökök iránti bizalom visszatérjen.

Ujdonságok.

Samassa József
1828—1912.

Abban a súlyos veszteségben és mély gyászban, mely az egri egyházmegyét *Samassa József* bíboros érsek halálával érte, osztozik az egész ország, osztozik az egész magyar katolicizmus.

Az elhunyt bíboros tehetség volt és jellem volt. A tehetséget az Istentől kapta, de a saját kitaró, lankadatlan szorgalmával művelte ki; a szeplőtelen tiszta jellemet azonban, amely a boldogulat, mint egyéni és mint papot egyaránt ragyogó díszet övezte körül, ő maga teremtette meg lelkében Istenben bízó mély vallásosságával, törhetetlen hite, lángoló haza-

szerep és mindig eszményi magasságok felé irányított törekvéseivel.

Egyházának tanítását vezéresillagnak tekintette s gyönyörű pásztorlevelei és beszédeiben ékesszólóan magyarázta, fejtegette és védte.

A tudományban és a politikában is vas következetességgel az igazságot kereste s mikor a keresett irányok meggyőződésévé érlelődtek meg lelkében, ettől a meggyőződésétől senki és semmi sem tántoríthatta el.

Lelkében nagy tervek fogamzottak meg, de az isteni Gondviselés nem az alkotás, hanem a rendezés és a megújítás munkáját szánta neki. Ez sokszor nehezebb, mint az alkotó tevékenység, mert nagyobb állhatatosságot, több lemondást és fáradhatatlanabb szorgalmat követel.

Egyházmegyéjét rendezte, megújította s erre a célra időt, fáradságot és áldozatot készséget szentelt. Adományai meghaladják a hettefél millió koronát s ebből több mint négy millió esik szoros értelemben vett egyházmegyei célokra.

Az országos egyházi ügyek élén is, főképp a kath. alapokra és alapítványokra felügyelő bizottságban Samassának rendező és ujjáépítő szerep jutott részül.

A magyar katolicizmus a tisztelet, hála és mély részvét érzéseivel hajtja meg lobogóját a nagy főpap sirja felett, a kit az Isten vezessen be hű sáfárjainak mennyei seregébe.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Püspöki körlevél. Gróf *Bathhány Vilmos* nyitrai megyés püspök f. hó 16-án kelt körlevelében közli a római szent széknek, illetőleg a zsinati Congregációnak néhány *egyházi ünnep eltörlésére* vonatkozó határozatát.

A lapok közleményeiből már ismeretes, hogy X. Pius pápa még 1911. év júliusban az egyházi ünnepek számát leszálította s a kötelező ünnepek sorából a következőket törölte: Karácsony, Husvét és Pünkösöd másodnapját, Urnapját, Gyertyaszentelő Boldogasszony (febr. 2.), Gyümölcösoltó Boldogasszony (március 25.) és Kisasszony (szeptember 8.) ünnepeit, ezenkívül az országos, nemzeti és helyi ünnepeket, amennyiben azok, mint kötelező egyházi ünnepek eddigelé megtartottak.

A magyar püspöki kar ezen pápai rendelkezés után azzal a kéréssel fordult az apostoli szentszékhez, hogy Magyarországon az ünnepek változatlanul maradjanak meg. A pápa ezt megengedte, de csak az 1912-iki évre nézve. A jövő 1913-iki évtől kezdve a pápai intézkedés *hazánkban is érvénybe lép* s ehez képest az említett ünnepek megülése a hívek nem lesznek kötelezve és nem fognak tartozni

szemhatár legszélén véget nem érő hegyláncolat dugja ki vakítóan fehér kúpjait. Széleségben szeli át az oceánt, mint egy óriási gát, mely két tengert választ el egymástól.

A fehér kúpokat lilaszínű felhők ölelik körül, ezek az égboltozat tünderei, melyek megfürödnek a kúpok tiszta havában s azután rózsaszárnyakon szállnak el a kúpok felett, hogy helyet adjanak a bágyadt fényben csillogó nap sugarainak.

Jól látszik most már a berni alpesek egész vonala, sok-sok oromtól megszagott hegylánc, melynek nemesak a kúpjai vannak hóval behintve, hanem a gerincoldalukat is hó és jégrétegek takarják. Egy összeolvadó fehérség ez, tündöklő hósáv a lila és rózsaszínű ég alatt, melyen ha előnti arany folyamát a nap, olyan szinkép vetődik szemünk elé, mintha egy izzó gázcömbből fehér világító testek ragyognának elő.

Csodálatos világa ez a valóságnak és a színjátéknak. Nincs az a képzelet, amely ilyen világtájt megfesteni képes volna. Úgy gondoljuk, hogy talán megnyílt felettünk a világűr és mi az égitestek, a menyboltozat napjainak és holdjainak titokzatos térségeit egészen más

alkatú és színű hegyeit, völgyeit és vizeit látjuk magunk előtt.

Minden álmkép csak halvány mása lehet ennek a bűbajos, igéző panorámának, melyben mintegy negyed óráig gyönyörködtünk, mialatt vonatunk a Rigi-Staffel és Rigi-Kulm közötti, körülbelül két kilométernyi pályát befutotta.

És ez a kis negyed órai tiszta ég és derű szemhatár, ez volt a Rigi-re való kirándulásnak legragyogóbb fénypontja, egy egészen új, soha nem látott és nem is sejtett világképnek vetítő sugara.

Ezután újra az alpesi légkör szeszélyeinek játékszerévé lettünk. Alig hogy felértünk az oromra és kerestük az imént látott új világot, sűrű ködtenger esapott le szemünk előtt s hol eltűnt, hol meg újra leereszkedett, mint valami tűzhányónak a füstje, melyben titkos erők feszítik a kitoró gázokat.

A magas hegyeken rohamos sebességgel száll le a köd, valósággal rácsap az emberre és tájra, mint a vízzuhatag, ha egyszerre kiszakad sziklamedréből és függélyes síkban esik le a mélységbe. És néha úgy megboszszantja az embert, hogy nagy haragunkban a faképnél hagyjuk a havasokat, a jégmezőket,

tavakat és völgyeket és hátat fordítunk a leg-híresebb panorámának, melyből semmit sem láttunk.

Ködben állunk egy ponton, de felettünk egy magasabb ponton tiszta derűvel ragyog az ég. Oda rohanunk erőlködve, megizzadva s mire odaérünk, már ott is minden a legsűrűbb köd páráiba merült el.

Az ember az elemek játékszere és a még a rongyokra foszló köd is esűfot tud belőle üzni.

Egy, körülbelül 50 tagból álló amerikai társaság is tapasztalhatta, hogy milyen kiméltlenül szeszélyes az alpesi szemhatárt egy pillanat alatt elborító köd.

A társaság vezetője nagy lelkesedéssel mutogatott a távolban feltűnő havasok csúcsai felé.

— Nézzék kérem — mondotta — az ott a Finsteraarhorn, mindjárt tisztán fogjuk látni, 4275 m. magas csúcsa most is hőmentes és érdekes ellentétet képez a Gross-Schreckhorn ezüst fényű páncélával...

Minden szem a vezető botjának irányába tekintett, de abban a percen átláthatatlan ködfelleg suhant le a bércekről.

— Most már igazán tisztán lehet látni — egy nagy semmit, mondotta valaki s a társaság nevetve oszlott széjjel.

ezen a napokon misét hallgatni és a szolgai munkától tartózkodni.

Kivételt az apostoli szentszék hazánkra vonatkozólag csak *szent István* király ünnepével tett, a melyen minden változatlanul marad, mert ennek megülnését országos törvény is elrendeli, ámbar az új rendelkezés ezen a napon sem tiltja meg a szolgai munkát.

Egyébként az eltörölt ünnepeken is az *istenisztelet épp olyan módon lesz végzendő*, azzal a szertartással és ünnepélyességgel, a melylyel az eddig végeztetett s az egész változás tulajdonképen csak az ünnepmegtartás kötelezettségére terjed ki, mely alól a hívek fel lesznek mentve.

Az új rendelkezés a nyitrai egyházmegyében pünkösdi utáni utolsó vasárnapon fog a híveknek kihirdettetni.

A esicsmányi, beczkói és lázi plebániákra f. é. szeptember hó 20-ig kell a folyamodványokat benyújtani.

Budatinszky János t. kanonok lázi plebános szept. 1-ével nyugalomba vonul. — *Zsibek* Antal adminisztrátor megkapta az egyházasnádasi plebániát.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Reviczky* Jenő trencsényi pénzügyi számvizsgálót a VIII. fizetési osztályba pénzügyi számtanácsosá, *Jasztusz* Gyula nyitrai pénzügyi számvisztet a X. fizetési osztályba pénzügyi számellenőrré kinevezte.

Hymen. Simándi *Kenézy* Zoltán és neje, jókai és mártonfalvi *Nagy* Etta tisztelettel tudatják, hogy f. évi Augusztus hó 17-én a vágúj helyi prépostsági templomban házasságot kötöttek. — Budapest, 1912. augusztus hó.

Miniszteri kirendeltség megszüntetése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskoláztatási intézmény életbe léptetésével kapcsolatosan a szenicei tanfelügyelői kirendeltséget f. é. október 1-vel megszünteti.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus körmenetére vonatkozó jelentkezést a bécsi rendezőség augusztus hó 25-ikével lezárja. Az e határidőn túl beérkező jelentkezéseknél már nem biztosíthatja a rendezőség, hogy olyan megfelelő helyet, amire a határidőn belül történő bejelentéseknél számítani lehet, az illető csoportok számára kijelölhessen. A magyar csoport a Heldenplatzon fog helyet kapni, ahová a résztvevőknek csak egy része juthat be és ahol a bíboros által mondandó misét hallgathatják. Az ifjúság különböző szervezeteivel csatlakozik a kongresszushoz és annak tagjai tiszteletére 15-én este úgynevezett „Festkommers“-t rendez. Az Országos Katolikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága lakásbejelentést már nem fogad el. Felkéri azonban azokat, akik tömeglakásra jelentkeztek és annak árát még be nem küldötték, hogy ezt haladéktalanul küldjék be az Országos Katolikus Szövetség címére. Akik csak jegyet kívánnak, azok legkésőbb augusztus 31-ig jelentkezhetnek.

Magyarok a német katolikus nagygyűlésen. Az Aachenben ülésező 59. német katolikus nagygyűlés ünnepélyei lélekemelő módon folytak le. Régi szokás szerint a német nagygyűlésen más nemzetek képviselői is résztvesznek. Az Országos Katolikus Szövetség részéről *Zsembery* István dr. ügyvivő alelnök, *Hindy* Zoltán igazgató, *Buttykay* P. Antal Szent Ferenc rendi tartományi ör voltak ott. Az ünnepélyen a magyarok nevében *Buttykay* P. Antal beszélt, aki hatalmas szónoki erejével, tiszta német kiejtésével a teremben összegyűlt tizezernyi tömeget egészen magával ragadta és a magyar nemzet számára igazlelkességgel honorált páratlan sikert biztosított. A beszéd szövege a következő:

A e selekvő katolicizmus szívélyes üdvözlét hozzuk Magyarországból!

Baráti kézsorítással köszöntjük önöket! Üdvözlő dalként száll ajkunkról önök felé a keresztény társadalmi összehatás panthológiájába immár beleedződött jelige: labor omnia vincit — a munka mindent lebir! Az a jelige, amelyiket itt germán földön sorrendben előbb, nálunk Európa keletén utóbb ugyan, de nem kisebb lendülettel váltott ki a hatalmi tényekkel sarokba szorított katolikusokból a természet fölötti magasztosodó élet önérzete. Igen, mi német és magyar katolikusok ekként köszöntjük egymást: A munka mindent legyőz!

És amikor ez az ünnepi öntudat a német katolikusok 59. nagygyűlésének szellemi verőfényében, e ragyogó estén, az Önök páratlan vendéglátó előzékenysége, nemkülömben a magyar fegyvertársak megőrt rokonszenvének összetalálkozása révén formát keres a megnyilatkozásra: engedjék meg, hogy az emlékezés szárnyain visszarepüljek ifjúkorom letűnt napjaiba.

Költőóriások, Schiller Frigyes, mester-művét, Das Lied von der Glocke, olvastam akkor. Azaz, hogy inkább érezavát hallgattam eszmék hullámzásában s rithmosok zenei torlódásában annak a harangjátéknak, amelyik egyformán belezúg emberek és nemzetek életének döntő fontosságú eseményeibe. Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango! Hallják csak! Ebreszti, hívja, ösztönzi az élőket; zokog a holtak fölött: pozdorjává tör a vilámlamokat.

Azóta lám a fiúból férfi lett s a megemberedés fokozataival párhuzamosan haladva, mesés arányokban bontakozott ki a harang szímfőniája. Ma, úgy látszik nekem, e csarnokban is schilleri ihletet röpködnék. Az a szenzáció rezeg keresztül idegeimen, hogy innen, ezekről a helyekről, a katolikus eszmeközösség forraló légkörű műhelyeiből, mélységektől magasságokig gördülő szellemi áramlások energiájával tör elő a katolikus Tagreveille, a keresztény társadalmi megújódást szabályozó ordre de bataille. Ihletet, ötletet, tervek itt csillámlanak föl, a nagy szellemi együttes harangzúgásban, kínálva magukat olyanoknak, akik a mi népünk ugyan, de még csak a kereteken kívül állodálnak: akik bátoratlan tekintettel végig mérlik védműveinket s futóárkaink, úszóaknánk eredményes hatásaiban kételkednek. Vivos voco! Szól a harang s ime rokonlelkek szövetkezésének esodás zenéjé nászindulója nyomán új megtermékenyülés jelentkezik: erős generációk támadnak Apostolaink művének fejlesztésére, betetőzésére. Vivos voco — a munka diadalát hirdeti egyre és újra az élet érezava!

De fájón is kondul a harang zenéje. Mortuus plango! Búgva önti bánatát, mert sokan kidőltek. A legnagyobbak, Az erősek. Az egyéniségek. Tipusok. Héroszok, Titánok. Még őket is megörölte a temérdek dolog. Elmentek már pihenni Uruk örömébe. És bár a gyász keserősége fojtogat, honnan van mégis, hogy kislelkűség vagy kétségbeesés nem kél ez elégia nyomán? Onnan, hogy a minden szépségek koszorújával övezve látjuk lélekben a katolikus társadalmi renaissance sziklahomlokú, dicsőült vezéreit: és szent Pál nyelvén halljuk visszaesengeni a reményteljes utódokba helyzetét bizalmuk ehhóját: Krisztus Jézusban én nemzetetek titeket!

A sirató kriptahang tehát csak egy árnyalatesendülés a ma akcióképessége, a mi e selekvőképességünk plasztikájának kidomhorítására ép úgy, miként a világ békéjét felverő fergeteg rikoitozása sem egyéb a pokol időközönként felszínre vetődő, hatalmat áhító erőinek meddő próbálkozásánál az Isten

Mert itéletidő járja. Villámok cikáznak. Sisteregnek a menykövek. Fojtós, fullasztó a lég. Távolból nagy roppanások mérge kerekedik felénk tompa dübörgéssel. Sőt szemünk láttára tipor tekintélyt, tég és repeget hagyományt. Tudományból, társadalomból, irodalomból és művészetből kéjesen égeti ki ami 2000 éves kulturánk anyajegyet. Megsemmisítő érzések reszketései ijesztenek, amíg ebbe a gyilkos hangzavarba bele nem szól a villámörő harang hol méltóságos, hol erélyes vétője. A szélvészekkel dacoló toronynak élő kövekből egyberótt ormáról keresztüllüktet a fáradt, tikkadt világon: fulgura frango! Egymást keresztező villámokat metél széjjel, pörlekedő menydörgések robaját némítja el és esendet teremt ami krisztusi, pozitív hitünk erejének legkülönbözőbb tárgy- és eszmeköröket katolikus kovácsoló hatalma. Igen, az impozáns, királyi gondolatok s az ő theista megvallások e csarnokból minden egyéb akkortól felülmuló fortissimóban fog ötvenkilencedszer és korántsem utóljára szerteözlenni a nagyvilágba: Grosser Gott wir loben Dich!

Boldogoknak valljuk magunkat, hogy a dicső Schiller örökszép harangénekének duzzadó inspirációt a germán keblek mellé felsorakozott magyar szivekben is éppen az 59. német katolikus nagygyűlés üdvözléseképpen megszólaltathattuk.

Beiratás. A nyitrai izr. népiskolában a beiratás az 1912/1913. tanévre augusztus hó 28-án kezdődik és szeptember hó 4-én végződik. A felvételi, pótló és javító vizsgálatok augusztus hó 30-án délután tartatnak. A rendszer tanítás szeptember hó 5-én reggel kezdődik.

A *Szántó-féle* nyilvános polgári fiú- és leányiskolában a javító-tantervkülönbözeti- és felvételi vizsgálatok augusztus hó 29. 30 és 31-én d. e. 9-12-ig és d. u. 2-4-ig lesznek megtartva. Ugyanekkor kezdődnek a beírások is. A tanév megnyitása szeptember hó 4-én lesz.

A tanügy köréből. A tanfelügyelők fizetésrendezése. A tanfelügyelők fizetésük javítását kérelmezték. A kultuszminiszter méltányolta is a tanfelügyelők kívánságát s a legnagyobb készséggel kilátásba helyezte a fizetés rendezését. *Zichy* János gróf azonban kihagyta számításából a rideg pénzügyminisztert, aki vétőt intett és kijelentette, hogy kulturális célokra már ebben az évben nem ad egy garast sem többet. A tanfelügyelői kar megnyugtatóására most azonban *Nárai-Szabó* Sándor államtitkár kijelentette, hogy a jövő évben egész biztosan rendezik a tanfelügyelők fizetését. Sőt a tervezet is elkészítik már. Három tanfelügyelőt előléptetnek az V-ik fizetési osztályba. A többiek pedig felerészben a VI-ik és VII-ik fizetési osztályba kerülnek. A segédtanfelügyelők egy részét a VIII-ikba, a másik felét pedig a IX-ikbe, a tollnokokat meg a X-ik fizetési osztályba sorozzák. A tanfelügyelői kar megérdemli anyagi helyzetének javítását. Akárhányszor előfordult az a visszás helyzet, hogy a tanítóképzőintézet vagy a polgári iskolai tanárnak nagyobb fizetése volt, mint hivatali főnökének, a tanfelügyelőnek. Ilyenformán a tekintély sem volt olyan nagy, amint azt a diszes tisztség megkövetelte. A tanítóság is bizonyára örömmel üdvözlö a tanfelügyelői kar anyagi helyzetének javítását. Sajnos, az ő helyzetüket nem mérlegelték oly méltányosan.

Az esztergomi főegyházmegyei hatóság *Jónás* Ferenc vágfarkasdi tanító igazgatótanítóva kinevezte és a megfelelő jogkörrel felruházta. — A nagyecetényi III., a nyitrai III. és az alsóleszétéi II. tanítói állás szervezését a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyezte.

Az igazgatói tiszteletdíj és a nyugdíj. A napokban értesítette a miniszter az egyházi főhatóságokat, hogy a nem állami középiskolák igazgatóinak tiszteletdíja ezután szintén beszámíttatik a nyugdíjba. De csak akkor, ha az illető egyén legalább is egyfolytában hat évig volt igazgató. Ez az intézkedés a miniszternek nagyon méltányos volt. Most már azután a középiskolai tanárok közötti fizetés tekintetében nincs semmi különbség.

Kirándulás. A Magyar Turista Egyesület Vágvolgyi Osztálya augusztus hó 25-én, társas kirándulást rendez a festői szépségű Lednici váromhoz. Indulás Trencsényből a reggel fél 7 órai személyvonattal. Lednicronáig vasuton s innen lehetőleg kocsin Lednic községig. Olesó közös ebéd. Az egyesület titkára felkéri azon tagokat, kik e hó végén, vagy szeptember hó első felében részt óhajtanak venni egy a Kiskrivánra rendezendő másfél napos kiránduláson, sziveskedjenek vele a kirándulás napjának kitűzése és a kirándulás megbeszélése végett érintkezésbe lépni.

Országos atletikai és torna-verseny. Az „Ersekújvári Sport Egyesület” 1912. évi szeptember hó 1-én Ersekújvárott a Bertóthy téri sporttelepén országos atletikai és tornaversenyt rendez. A versenynemek a következők: 1. Ifjúsági verseny a korláton (két előírt, egy szabadon választott gyakorlat.) 2. 100 yardos sikkfutás (ifjúsági). 3. Távolugrás (ifjúsági) 4. Fülelabda hajtás (egykezes, ifjúsági). 5. 100 méteres sikkfutás. 6. 400 m. sikkfutás. (Junior). 7. 800 méteres sikkfutás (Junior). 8. 1500 méteres sikkfutás. 9. 4×100 méteres stafétafutás. 10. Képzettek versenye a nyújtón (két előírt, egy szabadon választott gyakorlat). 11. Junior verseny a korláton (két előírt, egy szabadon választott gyakorlat). 12. Svédgerelyvetés (Junior). 13. Távolugrás (Junior) 14. Magasugrás. 15. Diszkoszvetés. 16. Súlydobás. Általános szabályok: a) A versenyen résztvehet bármely hazai testedző egylet tagja. b) A verseny a M. O. T. E. Sz. szabályai szerint rendeztetik. c) A rendező egyesület fentartja jogát az egyes versenyszámok meg-

változtatására. d) A Junior versenyszámokban indulhatnak azok, kik nyílt versenyben még első díjat nem nyertek. e) Az atletikai versenyszámokban csak igazolt athléta vehet részt. f) A szabadon választott tornászati gyakorlatok anyagának leírása legkésőbb augusztus hó 25-én az egyesületi titkár címére beküldendő. g) Nevezési határidő 1912. évi augusztus hó 25. — Elkésetten érkezett s tét nélküli nevezések figyelembe nem vétetnek. A nevezések indokolatlanul visszautasíthatók. h) Nevezni kizárólag csak a M. O. T. E. Sz. hivatalos úrlapjain lehet. A verseny délután 3 órakor kezdődik.

A szakolcai főgymnázium épületének alakításai munkálatai, melyek miatt ezen intézetnél a tanév, mint megirtuk volt, egy hónappal előbb záródott le, még folyamatban vannak s miattuk az épület jelenleg használhatatlan állapotban van. Erre s a következő tanévnek közeli megnyitására való tekintettel az a terv merült fel, hogy addig, míg a vállalkozó az épületet át nem adja, a tanulóifjúság e célra bérelt helyiségekben nyer elhelyezést. Igen kétséges azonban, hogy kapható lesz-e a városban elegendő számú, tanyterem gyanánt használható helyiség. Ez ügyben a tárgyalások most vannak folyamatban. Ha nem állna rendelkezésre elegendő számú és megfelelő helyiség, az esetben hírszerint csak a felső 4 osztályban kezdődnek a rendes időben a tanítás, míg a többiek megnyitása valószínűleg némi késedelmet szenvedne. Az épület átalakítására s az internátus építésére 400,000 korona van előirányozva. E hatalmas összeg ellenében a tervezet egy szép kivitelű, modern épületet ígér, teljesen új tornacsarnokkal és rajzteremmel. Az épület régi falainak megbolygatásánál, különösen a tetőzet lebontása után, aggasztó repedések mutatkoztak, de az építés vezetősége különféle vasszerkezetek alkalmazásával elejét vette a fenyegető bajnak. A munkálatok teljes befejezése az ősz folyamán várható.

Táncmulatság. A németprónai róm. kath. ifjúsági egyesület saját házalapja javára, saját egyleti helyiségében f. hó 25-én műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. A zenét Rácz Jani zenekara szolgáltatja. Helyárak: I. hely 1 kor. 60 fill., II. hely 1 kor. 20 fill., III. hely 80 fill., állóhely 50 fill. Táncos jegy 1 kor. A felülfizetéseket az egylet hálás köszönettel fogadja és hírlapilag nyugtázza. Szinre kerül: „Fürdővendég” monológ, előadja: Nemes Hubert. „Az elevenholt házaspár”, „Az egyetlen kabát”. Bohózat 1 felvonásban. Előadja egy Bohém kompánia. „Családi kör”. Előadja tíz változatban Nemes Hubert.

Az érsekújvári állatorvos fejelemije. Gráf Sándor érsekújvári városi állatorvost Nyitrávármegye fejelemi választmányra állásába való visszahelyezés mellett 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

Tanítók gyógyfürdőjéről. Általános ismeretes a tanítók amaz értékes mozgalma, hogy a tanítók és más társadalmi állású egyének fárasztó munkában meggyengült idegzetének erősítése, a meghűlésből származó összes betegségek gyógyítása, kellemes nyári üdülése s így a további, intenzív munkához szükséges új erő gyűjtése szempontjából egy gyógyfürdő és üdülőhely létesítését vették tervbe. Mert, míg egyik-másik fürdőn létesített tanítók lakóházával a tanítók olcsó fürdői üdülésének és gyógyulásának csak egy része az olcsóbb, lakás kérdése nyer megoldást, a beteggyógyító alapok szervezésével szintén csak néhány tanító juthat olcsón fürdőhelyekre, addig a tanítók társadalmi gyógyfürdőjének szervezésével ezer meg ezer tanító és tanító család üdülhet és gyógyulhat az otthoni költsége mellett. E föltevésről a valóságban is meggyőződést szereztek a tanítók, a szervezés alá vett székelyudvarhelyi Szejke fürdő, bérleti alapon már most a jelen nyári idényben megnyitották a tervezett fürdő és üdülőhelyüket, a számos tanító és tanító család és más társadalmi állású egyén üdül és gyógyul ezen értékes bő forrású, kén-sós a herkulesi források vizével csaknem azonos összetételű gyógyvizű, erdős helyen fekvő Szejke fürdőn.

Szerzett tapasztalataik alapján egytől-egyik elragadtatással beszélnék ezen, nagy kincset érő fürdő hatásáról, gyógyerejéről s erős elhatározással vannak, ennek megszerzése

és célszerű kiépítése érdekében szervezés alá vett részvénytársasági mozgalom támogatása érdekében.

A közeli napokban kibocsátandó részvénytársaság „Alapítási Tervezet” szerint, a készen levő építési tervek és költségvetések alapján a részvénytőke 300.000 korona lesz s egy részvény ára alapítási költségekkel együtt 52 kor., melyet a tanítók és más állású foglalkozású egyének is jegyezhetnek. A tanítók eme társadalmi mozgalmához való csatlakozása az udvarhelyvármegyei jegyzői egylet a napokban hozott közgyűlési határozata alapján az ország összes jegyzői egyesületeit felhívja, hogy a kibocsátandó részvények 50%-át a jegyzők vegyék meg, hogy így segítsék mielőbb céljához jutni ezen üdvös mozgalmat, a tanítók társadalmi gyógyfürdőjének kiépítését. Részvények és villatelkek vásárlása iránti szándékát bárki bejelentheti már most Gyerkes Mihály igazgató-tanítónál, Székelyudvarhely. Részvénytársasági és a magán építkezések az alakulás után azonnal megkezdődnek.

Főhadnagy és gépirókiasszony.

Csákay Janka, ki néhány év előtt mint gépirónő volt alkalmazva Nyitrán, Szulyovszky Dezső ügyvédi irodájában, Blaschke főhadnagynak, a hirneves pilótának a felesége lett. Csákay Janka Bécsben ismerkedett meg a főhadnaggyal. Az ismeretségből csakhamar szerelem lett. Az asperni nemzetközi repülőversenyen Blaschke főhadnagy egy Etrich-féle monoplánon gyönyörű repüléseket végzett és a többi között 4360 méternyi magasságban járva, világrekordot javított. Nagy díjszégeket szerzett ezáltal a monarchia hadi pilótáinak, a miért a király nagy kitüntetésben részesítette. Harmincegyezer koronával kiegészítette a főhadnagy kaucióját. Blaschke ugyanis akkor már vőlegény volt, Csákay Janka jegyese. A fiatalok egybekelésének útjában az a körülmény állott, hogy nem volt kauciójuk. Házasságukhoz 60,000 korona kellett. Az asperni versenyeken Blaschke 18,000 koronát nyert, a miből 16,000 koronát félretett, 10,000 koronát adott hozzá a közös pénzügyminisztérium s ez összeget egészítette ki a felség. Most már nem lévén semmi akadály, az esküvő napját kitűzheték. Az egybekelést a vasvári szentkúti kápolnában vasárnap délelőtt tartották meg szűk családi körben.

Jegyzői kongresszus Trencsén-telepen.

A trencsénmegyei községi és körjegyzők ezidén Trencséntelepen tartották meg évi közgyűlést, amelyen Szalavszky Gyula főispán, Erdély Sándor és az összes megyebeli országgyűlési képviselők is megjelentek. A közgyűlés után a gyógyteremben mintegy száz vendég gyűlt egybe és a banketten több beszéd hangzott el; közben részint Baross Jusztin alispánt, részint Szalavszky Gyula főispánt és Erdély Sándor képviselőt éltették. A fürdőigazgatóság nevében dr. Arányi Zsigmond kir. tanácsos, a Magyar Gyógyfürdő Rt. vezérigazgatója, Oszwald Károly fürdőigazgató; a közigazgatás részéről pedig Nemák Titusz tb. főszolgabíró, fürdőbiztos üdvözölte a vendégeket.

Pórujárt beavatkozó. Hosztyovszky János, egy nyitrai fakereskedő cég kocsisa, nagy kedvelője az alkoholnak. Munkaközben is, ha csak szerét teheti, szakít magának néhány percet arra, hogy torka szárazságát alkohollal enyhítse. Szerdán délután is így tett. Betért Weisz Lipót koresmájába. És mi történt? Az a csúfság esett meg vele, hogy a koresmáros nem akart neki pálinkát adni, pedig nem kérte hitelbe. A dolognak egyszerű magyarázata az, hogy a derék kocsis már teljesen elázva jött a koresmába és a koresmáros nem akarta, hogy teljesen munkaképtelen legyen. Hosztyovszky azonban nem akart tángítani, mire a koresmáros kitéssékelte őt az utcára. A szomjas kocsis természetesen kézzel-lábbal protestált az ellen. A kivezetési aktus pillanatában vetődött a helyszínre Orth József városi köztisztviselési felügyelő és hátulról elkapta a koresmárossal dulakodó embert, de e közbelépésnek megadta az árát. Hosztyovszky alaposan fejbekölnöztette a beavatkozót. Orth József sem volt rest, botjával néhány csapást mért Hosztyovszky hátára, de midőn látta, hogy a kocsis elengedte a koresmárost és felgyűrt ingujjal feléje tart, elhagyta a bátorsága és a szomszédos Guttman-féle szatócsüzletbe menekült. Szerencsére ép kellő időben érkezett a helyszínre egy rendőr, ki a feldühödött ko-

csist feltartóztatta útjában és az üzletbe szorult felügyelőt kimentette kényelmetlen helyzetéből.

Egyházmegyei hírek. Filkorn Ferenc a treneséni kath. polgári leányiskola igazgatójává, Vlaszaty Márton zsolnai hitoktatóvá nevezetett ki. Segédlelkészi minőségben át-helyeztettek: Ronchetti József Nagybiacesére, Fridrichovszky István Szaniszlófalvára, Ribárik István ideigl. adminisztrátornak Kaszára, Zlám István Turzófalvára.

Mulatós segédtanfelügyelő. Bugél Jenő segédtanfelügyelőt néhány évvel ezelőtt Nyitráról Lugosra helyezték át. Az áthelyezésnek oka az volt, hogy Bugél költséges életmódjával rengeteg adósságot esínált. Bugél azonban Lugoson is folytatta a mulatságot. Mint a fővárosi lapokban olvassuk, Krassó-Szörény vármegye közíg. bizottságához több névtelen feljelentés érkezett Bugél Jenő segédtanfelügyelő ellen, a melyek azzal vádolják, hogy koresmákban és kávéházakban botrányos viselkedésével magára vonja a figyelmet. A közigazgatási bizottság e följelentéseket felterjesztette a közoktatásügyi miniszterhez, a ki vizsgálatot rendelt el, de a vizsgálat eredményeképp nem tartja a vádakot oly súlyosnak, hogy azok fegyelmi eljárást vonnának maguk után. — A közigazgatási bizottság tudomásul vette ugyan a miniszter fenti leiratát, de a megyei főügyész indítványára kimondta, hogy Bugél segédtanfelügyelőnek Lugosról való áthelyezése iránt felír a kultuszminiszterhez.

A nyitrai vasúti állomás bővítési munkálatai serényen folynak és hir szerint az új állomás az ősz folyamán már át lesz adva rendeltetésének. A nyitrai kereskedők régi óhaja teljesült ezzel. Nyitráváros teherforgalma ugyanis az utóbbi években annyira fokozódott, hogy a felvételi épület előtti vágányok és a raktárépületek nem voltak elégségesek a forgalom lebonyolítására. Az állomás bővítése olyképp történik, hogy a mostani felvételi épületől majdnem Felsőköröskényig egyenes vonalban lesz a fővágány és annak bal oldalán olyannyira széles lesz a teherpályaudvar, hogy mintegy kilenc-tíz vágány lesz egymás mellett elhelyezve. A munkálat a vasúti tárcá terhére létesül és a hidon kívül mintegy 400,000 koronába kerül.

Elgázolás. Galiczky Mihály, Taby honvédőrnagy tisztiszolgája a Hiduteában egy lovas fogatával vigyázatlanság folytán elgázolta Csís János nyitrai lakost. A kétkerekű jármű csak félig volt megterhelve, így Csísnek komolyabb baja nem történt.

Rejtélyes eset. Vágújhegyről írják lapunknak: Augusztus hó 15-éről 16-ára virradó éjjel a kocsói kompnál rejtélyes baleset történt. Reggel a révések a Vágfolyó közepén találták Szamek Károly vágújhegyi bérkocsitulajdonos egyik kocsiját s az elébe fogott lovakat megfúlva. A kocsis nem tudni, megfúlt-e vagy megszökött. A hatóság erőlyesen nyomoz a rejtélyes ügyben.

Vásár-áthelyezés. A galgócon f. évi október hó 3-ára kitűzött marhavásár október 10-ére, az október 8-ára kitűzött kirakóvásár október 15-ére helyeztetett át.

Gombával megmérgezett falu. Vágdebrődön egy idegen asszony gombával házalt, a melyből 15 család vett és evett. Valamennyien megbetegedtek mérgezési tünetek között. Közülök öten meghaltak. Dr. Vissnyovszky pöstyéni járási orvos határozottan megállapította a gomba-mérgezést.

Összeesett az utcán. Dudás Katalin 71 éves lehotai illetőségű asszony e hó 16-án Nyitrán összeesett az utcán. A rendőrök a kórházba szállították a beteges, törődött anyókat.

Elpáholt sztrájkolók. A f. évi március havában történt, hogy Zsolnaj Mihály pöstyéni pékmester segédei sztrájkba léptek. Marchalin János és Krajsovics Rezső segédek az esti órákban a pékműhelybe mentek és ott a többi munkást is megakarták munkájukban akadályozni. A hatalmas termetű pékmester azonban mindkét sztrájkoló legényt alaposan helybenhagyta. Az ügy a bíróság elé került. E hó 16-án ítélkezett a harcias pékmester fölött a galgóci kir. járásbíró. Zsolnaj Mihályt az enyhítő körülmények figyelembe vételével 40 korona pénzbüntetésre ítélte.

Uj gyár Érsekújvárott. Süttő és Társa cég alatt, a volt Drechsler-féle Széna-telepen Érsekújvárott egy nagy csavargyár létesül. Az építkezés már folyamatban van és az új vállalat állítólag három-négy hónap múlva már meg is kezdé üzemét.

Sorozás Vágújhelyen. Mult héten ejtették meg Vágújhelyen az ideai fősorozást. Besoroztak 88 újoncot, 7 póttartalékost és 3 önkéntest. A létszámemelés tehát alig volt érezhető a sorozás eredményén.

Tüzek. Tótmegyerén f. hó 13-án éjjel 12 és 1 óra között, eddig ki nem derített okból, Károlyi Lajos gróf gazdasági gyárában tűz támadt, mely rövid idő alatt az egész épületet, a benne lévő gazdasági gépekkel együtt elhamvasztotta. A kár jelentékeny. — Szerdán délután Érsekújvárott tűz volt. A Csongrádi-utcában Balla Pál telhén két szalma boglya leégett.

Végzetes lövés. Opavsky János galgói orvadásszal a napokban megese, hogy fogoly helyett embert lőtt. A végzetes lövés, mely egy felreppenő fogolyra volt irányítva, a szőlőjében dolgozó Bicsó Ferenc szőlőmunkást érte. Bicsó eszméletlenül esett össze. Az orvadász vérben fetrengő áldozatát a közeli forráshoz vitte s ott kimosva sebeit hazaszállította, ahol orvosok vették gondozásba a sebesültet. Opavsky ellen a hatóság megindította az eljárást.

Hajtú áldozata. Katz Szerén, Katz Mózes nyitrai orth. izraelita rabbinak 14 éves leánya mult héten hajtúval megszürt a fejét. Kezdetben ügyet sem vetett a karcolásra, de később, midőn heves fejfájalmakról panaszkodott, szülei orvost hívtak. Az orvos vérmelegzést állapított meg. A leányt a kórházba szállították, hol iszonyú kínok között kiszenevedett.

Subvencionált gyár magyar munkást köteles alkalmazni. A belügy-miniszter egy konkrét esetből kifolyólag elrendelte, hogy állami subvenciót élvező vállalatok hazai tisztviselőket és munkásokat kötelesek alkalmazni. Ennek folytán utasította a belügy-miniszter az illetékes tényezőket arra, hogy tegyék meg a kellő intézkedéseket arra, hogy mindazon esetekben, amidőn valamely iparvállalatnak kedvezmények helyeztetnek kiltatásba, ezek ellenében okvetlenül köttessék ki, hogy az alkalmazandó tisztviselők, művezetők és munkások legalább háromnegyed részben magyarok legyenek, továbbá, hogy a szóbanforgó ipartelegeket, az összes berendezési tárgyakat, valamint az üzemhez szükséges anyagokat és félgyártmányokat a hazai ipar köréből szerezzék be, külföldi beszerzést pedig csak a kereskedelemügyi miniszter engedélyével eszközölhesenek. Mondanunk sem kell, hogy ez nagyon helyes rendelkezés, csak az az volna óhajandó, hogy ezt a rendeletet meg is tartsák és járjanak úgy, mint a közszállítási törvény annyit más üdvös rendelkezésével, amelyet sem az alsóbb hatóságok nem szoktak megtartani.

Vasuti balesetek. Az érsekújvári vasuti állomáson az utóbbi időben egymást érik a balesetek. A napokban néhány munkás síneket hordott át egyik pályatestről a másikra, miközben az egyik sinrúd Ivanics Ferenc lába fejére esett és azt teljesen szétronsolta. A mult héten pedig árukirakodás közben a kocsik kiszakadt ajtaja Gál Sándor fékező balkezének nagy ujját tőből letépte.

Duhajkodó pénzügyőrök. Verbóc községben a mult napokban nagy duhajkodást vitt véghez néhány ittas pénzügyőr. Maresek János gazdának dulakodás közben az egyik pénzügyőr kezét átlötte. A sérültet a kórházba szállították; a duhajkodók ellen pedig megjelenték a feljelentést.

Furfangos lóköltők. Vágfarkasdon augusztus hó 14-15. közötti éjjelen furfangos lótolvajok jártak Andrá Ferenc gazdánál. Istálló-jából kivezették a lovait anélkül, hogy a házbeliek közül valaki észrevette volna a lopást. A tolvajok kocsit és lószerszámot a szomszéd-ban lakó Szócs Istvántól szereztek meg — természetesen nem pénzért. A nyomozást a csendőrség nyomában a feljelentés vétele után megindította, de fáradozásuk eddig nem vezetett eredményre. Mindössze annyit sikerült megállapítani, hogy a lótolvajok kőborló cigányok voltak.

Villámcsapás. Nagy vihar vonult el f. hó 6-án éjjel 2 óra tájban Alsójtató község felett. A villám a templomba ütött és azt fölgujtotta. A templom tetőzete teljesen leégett.

Gyilkos vándorló. Brezón Csizik János szolgát a mult napokban egy vándorló kinézésű egyén hasba szúrta, úgy, hogy menten összerogyott és rövid időre rá elvérzett. Az esetnek több szemtanuja volt, de senki sem merte a menekülő gyilkost feltartóztatni. Mire a csendőrök a színhelyére értek, a gyilkos a közeli erdőben eltűnt.

Szerencsétlen esés. Nagy Ferenc gútai lakos f. hó 6-án az érsekújvári hetivásárról hazajövet a Batthyány-utcában oly szerencsétlenül bukott le kocsijáról, hogy agyrázkódást szenvedett. A szerencsétlen még a helyszínén kiszenevedett.

Halálos lórúgás. Galgóceről írják lapunknak: A f. hó 13-iki galgói kirakóvási-ron Kalányos István kaposvári származású teknővájó székely kocsijából a lovat kifogta és úgy etette. Dél felé arra haladt el egy Nemesek Mihály nevű 19 éves tótsóki parasztleány, ki kezét a közeli kútnál megmosván, sajnálta saját zsebkendőjét bepiszkitani és az ott veszteglő ló farkába törülte. E könnyelműségét életével kellett megfizetnie. A székely ló ugyanis az idegen kéz érintésére két hátsó lábával hirtelen kirúgott és a leányt halálán találva, súlyosan megsebesítette. Az előhívott dr. Chrenóczy Nagy Béla és dr. Stiglitz Zsigmond orvosok a sérültet a kórházba szállították, hol a gondos ápolás ellenére másnapra meghalt. Kalányos Istvánt pedig a csendőrség gondatlanságából okozott súlyos testi sértés miatt letartóztatta.

Csarnok.

Igaz történetek.

Irtá: Luczianus.

Görögéből fordította: Konrád Ferenc.

V.

Az éjszakát ott töltöttük, a következő napon pedig felszedtük a horgonyt s csaknem a felhők közelében vitorláztunk. Itt megbámultuk a felhőkakukvárat, de nem léptünk be oda, mert a szél ezt nem engedte. De azt mégis megtudtuk, hogy a várban Coronus, Cottuphion fia uralkodik, s ekkor eszembe jutott Aristophanes költő, a böles és igazságos férfiú, akinek az irásai az emberek felületessége miatt nem találhatnak hitelre.

Harmadik napon már világosan láttuk az óceánt, a földet azonban nem vettük észre, kivéve a levegőben lebegő égitesteket, melyek előttünk már tízeseknek és rendkívül ragyogóknak tűntek föl; a negyedik napon dél felé az enyhén fuvó szél a tengerre vitt bennünket. Végtelen volt az örömrünk, mikor vízre értünk; amennyire megmaradt készletünk engedte, lakomát esztünk, majd a tengerbe ugortunk s ide-oda úsztunk, mert a tengeren szélesedő s nyugalom honolt. Azonban keservesen tapasztaltuk, hogy sorsunk jobbra fordult gyakran még nagyobb bajokat rejt magában. Alig két napon át hajóztunk kedvező időben a tengeren, mikor a harmadik napon napkeltekor hirtelen egész tömegét láttuk a hatalmas állatoknak és cethaloknak, melyek közül a legnagyobb ezeröttszáz stadiumnyi (266 km.) nagyságú volt; száját föl-távtva s a tenger vizét messzire maga előtt seperve, habtól belepve közeledett felénk; hosszú fogai hegyesek voltak, mint a karók s fehérek, mint az elefántesont. Mi tehát utolsó Isten hozzádot mondottunk egymásnak és mig egymást átölelve tartottuk, a szörnyeteg magába szította a tengervíz s hajóstul együtt elnyelt bennünket; szerencsénk száját nem esukta be s így hajónk a nyíláson át lesiklott a gyomrába.

A szörnyeteg belsejében akkora sötétség volt, hogy eleinte semmit sem láttunk; később azonban mikor fölnyitotta a száját, hatalmas, minden oldalra kiszélesedő, magas boltozatot

láttunk, amely akkora volt, hogy egy tízezer lakossal bíró várost magába fogadhatott volna s ott apró halak, sok más szétronsolt állatok, árbocek, horgonyok, emberi csontok, hajószálitmányok hevertek szanaszét; a közepén föld és dombok voltak, melyek véleményem szerint abból az iszából képződtek, melyet a cethal lenyelt. Volt ezen a földön erdőség, voltak különféle fák és vetemények s mindenütt emberi kéz nyomai látszóttak, a kiterjedése kétszáznegyven stadiumnyi (43 km.) volt; látni lehetett, hogy a fákon tengeri madarak, búvárok és jégmadarak fészkelnek.

Hosszú ideig sirtunk, később azonban bátorságot öntöttünk társainkba, föltámasztottuk a hajót, tüzet esiholtunk és raktunk s a megmaradt készletből lakomát esztünk; vizet, melyet a hajnalesillagból hoztunk magunkkal, és mindenfajta hallal bőven el voltunk látva. Másnap fölkeltek s mikor a cethal fölnyitotta a száját, szárazföldet és hegyeket, mások meg csak az eget, legtöbbször pedig szigeteket láttunk; s azt is észrevettük, hogy az állat a tengeren minden irányban sebesen mozog. Midőn már megszoktuk új lakóhelyünket, hét társammal elindultam az erdőbe, hogy ott mindent felkutassak. Alig haladtam öt stadiumnyira (0.9 km.) mikor egy szentélyre bukkantam, amely Poseidoné volt, amint a rajta levő felírás mutatta: nem messze innen több sirt, síremléket és tiszta vizű forrást találtam; nemsokára kutyaugatást hallottunk s a távolban füstöt vettünk észre, amiből én emberi lakásra következtettem.

Meggyorsítottuk tehát lépteinket s egy öreg meg egy ifjú emberrel találkoztunk, amint épen veteményes ágyakon dolgoztak s vizet vezettek oda egy forrásból. Megállottunk s öröm és félelem váltakozott lelkünkben s természetesen, hogy az ő lelkükben is, amint szólanul állottak, hasonló érzések váltak úrrá. Végre az öreg megszólalt:

— Kik vagytok idegenek? Tengeri istenek vagy szerencsétlenül járt emberek, mint mi vagyunk? Valamikor mi is emberek voltunk, kiket a föld táplált, most pedig tengeri lakók vagyunk s úszkálunk ide-oda ennek a szörnyetegnek a gyomrában anélkül, hogy tudnók, mily állapotban vagyunk; valójában azt gondoljuk, hogy már halottak vagyunk és mégis azt képzeljük, hogy élünk.

— Mi is emberek vagyunk, öreg apám, válaszoltam. Az imént nyelt el minket is hajónkkal egyetemben a szörnyeteg. Elindultunk, hogy megtudjuk, mi van ebben az erdőben; nagynak és sűrűnek tetszett előttünk. Úgy látszik, a jó szellem hozzátok vezetett, hogy lássuk és tudjuk, hogy nem vagyunk egyedül ebben a szörnyetegben. De hát beszéld el a magad sorsát, ki vagy és hogyan kerültél ide?

Az öreg azonban kijelentette, hogy addig nem felel kérdéseinkre s a mi sorsunk felől sem fog tudakozódni, mig vendégajándékokat nem ad nekünk. Tehát elvezetett minket a házába, amely kényelemmel volt berendezve, fekvőhelyekkel és egyéb eszközökkel el volt látva; zöldséget, diót és halakat helyezett elénk, sőt még borral is megkínált. Miután alaposan jóllaktunk, viszontagságaink felől kérdezősködött. S én sorjában elbeszéltem a vihart, a szigeten történeteket, légi utunkat, a háborút, szóval mindent, ami a szörnyetegtől való elnyelésünkig történt velünk.

Az öreg nagyon elesodálkozott a történeten s elbeszélte a maga történetét.

— Én ciprusi származású vagyok, vendégbarátim. Hazámból a fiammal, a kit itt láttok és sok más társammal pompás árukkal megrakott hajón, melynek roncsait bizonyára láttátok a szörnyeteg szájában, Itáliába hajóztam. Szerencsésen el is jutottunk Szieliáig.

Ott azonban elragadott minket a szörnyű szélvihar s a harmadik napon az óceánra sodort, a hol ezzel a szörnyeteggel találkoztunk, amely hajónkat a rajta levő emberekkel együtt elnyelte. Csak mi ketten menekültünk meg, a többiek mind elpusztultak. Eltemettük társainkat, építettünk templomot Poseidon tiszteletére s tengetjük életünket, veteményeket ültettünk kertünkben s hallal és dióval táplálkozunk. Az erdő, amint látjátok, nagy kiterjedésű, van benn szőlő is tömérdek, amely pompás édes bort terem; talán a forrás sem kerülte el figyelmeteket, amelyből pompás jéghideg víz esőrgedez. Fekvőhelyünket levelekből vetjük meg, gyújtunk tüzeket, vadászunk madarakra, melyek ide beröpültek, fogunk halakat s ha halászni akarunk, a szörnyeteg kopolyúiba megyünk, ahol, ha kedvünk tartja, fürödni is szoktunk. Nem messze innen sóstó terület el, terjedelme húsz stadium (36 km.), különféle halak tenyésznek benne s fürödni és magam készítette sajkán esolnakázni szoktunk rajta. Huszonhét év telt el azóta, hogy a cethal elnyelt bennünket. Így néz ki a mi országunk. Fontoljátok meg tehát, hogyan védhetők meg országunkat ezen népek ellen s miből fogunk megélni.

- Mennyire rúg az összes itt lakóknak a száma? kérdeztem.
- Ezernél többre.
- S miféle fegyverekkel rendelkeznek?
- Halesontokon kívül ninesenek egyéb fegyvereik.
- Úgy hát bátran hareba boesátkozhatunk velük, mert mi föl vagyunk fegyverkezve, míg nekik ninesenek fegyvereik; ha legyőzzük őket, félelem nélkül fog lepörögni hátralevő életünk.

1770/1912. tkvi szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott kir. járásbírósa közzéteszi, hogy a kir. kincstárnak **Lencsés János** ellen 474 korona 92 fillér s jár. kielégítési iránti ügyében a területéhez tartozó Moesonok községi 1553. számú betétben Lencsés János nős Hipp Annával nevében írt I. 1. 21. sorsz. ingatlanra 737 korona, II. 1. 2. sorsz. ingatlanra 63 korona, X. 1. sorsz. ingatlanra 4 korona kikiáltási árban **1912. évi szeptember hó 11. napján d. e. 10 órája Mocsonok** község házánál 2737 kor. 63 fillér és 4 korona kikiáltási árban 273 kor. 70 fillér, 6 kor. 30 fillér és 40 fillér bánatpénzképeni letétele mellett az ingatlanok kikiáltási ár kétharmadán alul eladatni nem fognak.

Vételár az árveréstől számított 30, 60, 90 nap alatti időközben és egyenlő arányban 5% kamatokkal együtt lefizetendő.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíthatni. Az árverési feltételek a bíróságnál és a községi előljárásnál megtekinthetők.

Vágsellyén 1912. évi május hó 8. napján. Kiadta: *Chmielovszky* s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül:

Lovas

130 1-1

telekkönyvvezető.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

1394/1912. szám.

Árverési hirdetés.

Németpróna község alólírott előljárása a községi képviselőtestületnek 14/1912. kgy. számú határozata alapján ezennel közhírré teszi, hogy az ujonnan épített községi nagyvendéglőjében, az emeleten levő 4 négy vendégszoba, valamint a vendéglői szoba és éléskamara **Németpróna** községben, a jegyzői irodában **f. évi szeptember hó 4-én** d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen f. évi október hó 1-től számitandó 6 (hat) egymás után következő évre bérbe adatni fognak.

A bérletre zárt írásbeli ajánlatok is tehetők s ezek f. évi szeptember hó 3-án d. u. 6 óráig a jegyzői hivatalban beadandók.

A feltételek a jegyzői hivatalban hivatalos órák alatt betekintheők.

Németprónán, 1912. évi augusztus hó 12.

129. 1-1.

Az előljáráóság.

11783/912. szám.

„Kiadmány.”

Hirdetés.

A nyitrai kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Pongrácz Kálmán volt nyitrai és dr. Pongrácz Géza volt galgóczi 5508/12. I. M. E. számú rendelettel kölesönösen áthelyezett kir. közjegyzők további működésüket újabb cég-helyeiken 1912. évi szeptember hó 1-én megkezdik.

Nyitra, 1912. augusztus 21. Királyi törvényszék mint polgári bíróság, kiadta: Névery kir. ítélőtábla bíró s. k., dr. Kremer kir. törvényszéki bíró s. k.

A kiadmány hitelül:

Kirchner

kezelő.

128. 1-1.

Cimbalom

Mogyoróssy-féle egészen új pedálos olcsón eladó, úgy mint Lep-féle hegedű régiség. Cím a kiadóban.

(126 1-1)

TANONCNAK

azonnal felvétetik vidéki jó családból való fiú Sarlay Adám fűszerkereskedésébe Nyitra. (127 1-1)

Rév-utcai 6. számú ház eladó!

Közelebbi értesítés: a Nyitrai Népbankban.

A komjáti uradalom KÉT VIZI MALMA 1913. január 1-től bérbeadandó.

Jelentkezők a haszonbéri feltételeket a jószágfelügyelőség-nél betekintheők és ajánlatukat ennek alapján október hó folyamán benyújthatják. (131 1-3)

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK HINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Fiatal, agilis és rendszerető keresztény segéd azonnal felvétetik

Fruchtl I. fűszerkereskedésében Nagymegyer.

121 2-2

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 29. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően s higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrásztermét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkákat, ugymint: loknikat, frizeteket, frufukat, hajbetéteket, egész és félparókat, hajfonatokat, női fésülést, haj és szakálfestést, tyukszemvágást jutányos áron.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Vidéki megrendeléseket pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen, utánvétellel eszközöl.

Hajfestékek nagy választékban minden színben. — Divatos hajmunkák készítése és raktára.

Kész hajfonatok 8 kor., turbán loknik, fűrtchignon 6 koronától feljebb minden létező színben kaphatók. 1 drb. loknikészítése saját hajból 50 fillér. 142. 50-52.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Alsózoboron

Komló-völgyben, a város közvetlen közelében gyönyörűen fekvő nagyobb

szőlőbirtok,

mely könnyen parcellázható, épülettel, nagy virág- és gyümölcskerttel, nagy pincével, különösen borkereskedőknek igen alkalmas xxxxxxx

eladó esetleg bérbeadó.

Bővebbet a tulajdonosnál Nyitrán Szarvas-száloda, Tóth Vilmos-utca.

23 2-2

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb árakon.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

17. 32-52.

JANKELA JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos

Készít és raktáron tart konyhaberendezéseket, zománczott kék edényeket, fürdőkádakat, angol szobaclosetteket, szabadalmazott John-féle kéménytoldókat és mosógépeket, stb. stb. Elvállal házbefedéseket házi villanycsengők felszerelését, villámhárítókat, vízvezetékek felszerelését és javítását, fekvő- és lógócsatornákat stb. stb. pontosan és mérsékelt áron. ::::

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 28-52)

Benedek Testvérek polgári és egyenruha szabók Nyitrán Tóth Vilmos-utca 15. sz.

Egyéves önkéntesi
felszerelést
jutányosan szállítunk!

A nyitrai 14. honvéd gyalogezred szerződéses szállítója.

116 5-10

Figyelem!

Megérkeztek:

Figyelem!

Friss lipthói túró
Friss ementhali sajt
Friss gróji sajt
Friss szalámi (magyar)
Friss saláta olaj
Friss uborka ecetben
Friss borecet izletes
Friss ásványvizek

Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál,
finom zabori bor:

1 nagy üveg zamatos bor 1.— f.
1 nagy üveg zabor gyöngye 1-20 „
1 nagy üveg zabori rizling 1-30 „
1 nagy üveg zabori vörös 1-40 „
Üres palackok 10 f.-ért visszavétnek.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos NYITRÁN.

89. 16-52.

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

66. 34-52.

velencei és üveg mozaikot a leg-egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Kóhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. Továbbá a Tornysói, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költségmentesen a helyszínre utazom.

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicsérő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
0000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 0000

Telefon szám: 144.

158. 45-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig

szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, borkereskedő.